

W stronę utopii?

Początki spółdzielczości na
ziemiach polskich

Pytanie

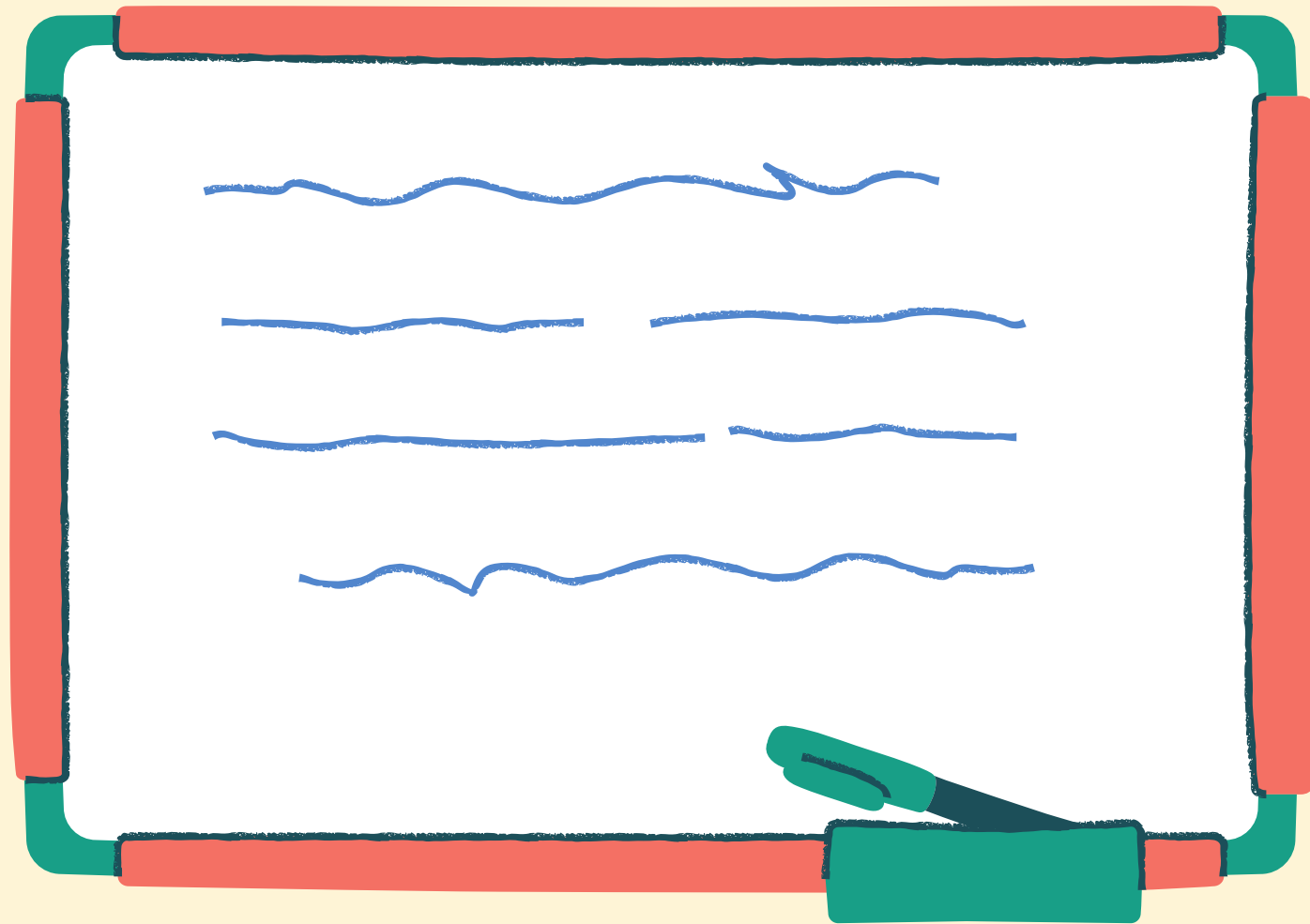

www.menti.com

5521 3564

zanim zaczniemy...

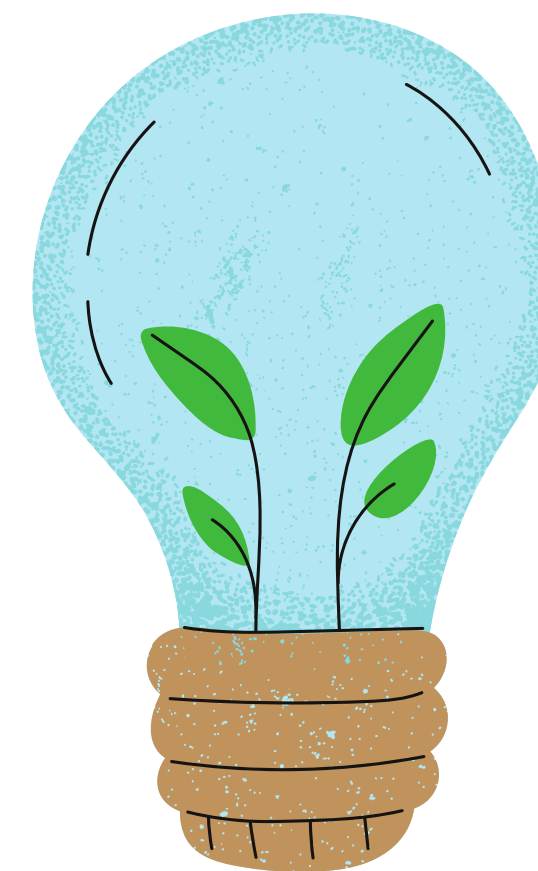

Czym jest utopia?

Utopia

Utopia to projekt lub przedstawienie idealnego ustroju politycznego, opierającego się na sprawiedliwości, solidarności i równości. Utopia to również słowo oznaczające mrzonkę, coś niemożliwego do zrealizowania.

Zasady spółdzielcze

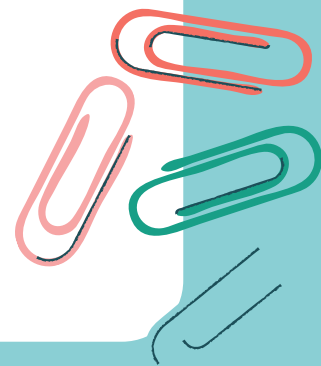
- dostępność i otwartość
- demokratyczna kontrola członkowska
- ekonomiczne uczestnictwo członków
- autonomia i niezależność
- kształcenie, szkolenie i informacja
- współdziałanie
- troska o społeczność lokalną

Dlaczego spółdzielczość?

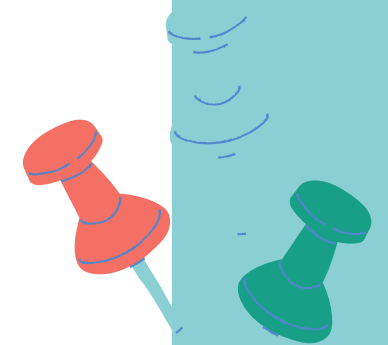
zmiany społeczno-gospodarcze

- rozwój gospodarki znanej jako kapitalizm.
- nierówności społeczne
- wielki rozwój miast i państw Europy
- ograniczony dostęp do zasobów - pieniędzy i podstawowych dóbr

ziemie polskie pod zaborami

- pozytywizm - praca ograniczna i praca u podstaw
- dyskryminacja Polaków - ograniczony dostęp do podstawowych dóbr

Spółecznicy i spółeczniczki

Stanisław Staszic

Człowiek, który zakładał spółdzielnie, zanim to było modne.

Siostry Tułodzieckie

Aniela i Zofia . Działały na rzecz dostępu do edukacji (Aniela) i praw kobiet (Zofia). Aniela trafiła za to nawet do więzienia.

Augustyn Szmarzewski

Specjalista od finansów. Wspólnie z Piotrem Wawyrzniakiem (też księdzem) i niezależnie od Franciszka Stefczyka umożliwili drobnym przedsiębiorcom oszczędzanie i inwestowanie.

Dyskusja

Pracownia Sukien prowadzona przez Zofię Tułodziecką zajmowała się nie tylko szyciem sukien i zarabianiem, ale prowadziła też działalność społeczną. Co sądzicie o takim rozwiązaniu?

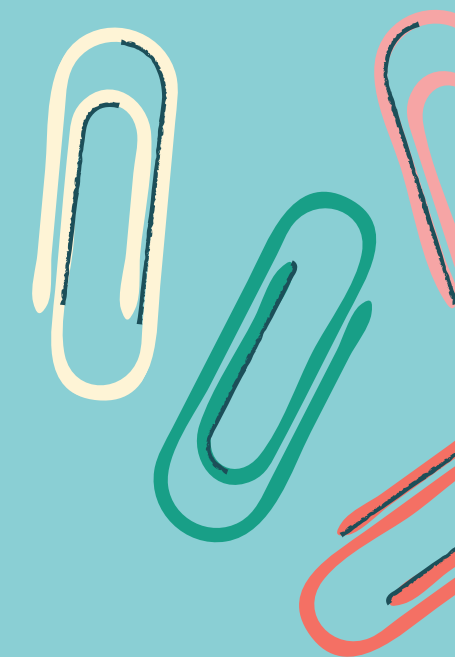
Na pierwszy rzut oka działania związane z edukacją, pomocą najbardziej i wyrównywaniem szans nie wydają się zbyt porywające. Można zadać sobie też pytanie - w jaki sposób ma to pomóc w odzyskaniu niepodległości? A wy jak myślicie?

Sojusz serc i kieszeni

Odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 roku rozwiązało część z problemów, z jakimi zmagaly się osoby działające w ruchu spółdzielczym. Walka z zaborcą skończyła się zwycięstwem. Część problemów pozostała jednak bez zmian. Młode państwo nie było w stanie poradzić sobie z ubóstwem, nierównościami społecznymi czy analfabetyzmem. Spółdzielcy mieli na te problemy receptę: „sojusz serc i kieszeni”.

Spółdzielnie

SPOŻYWCÓW

Kooperatywy spożywcze,
Społem, czyli razem.

MIESZKANIOWE

Mieszkania dla osób, które nie
mogły sobie pozwolić na
kupno własnego mieszkania.

UCZNIOWSKIE

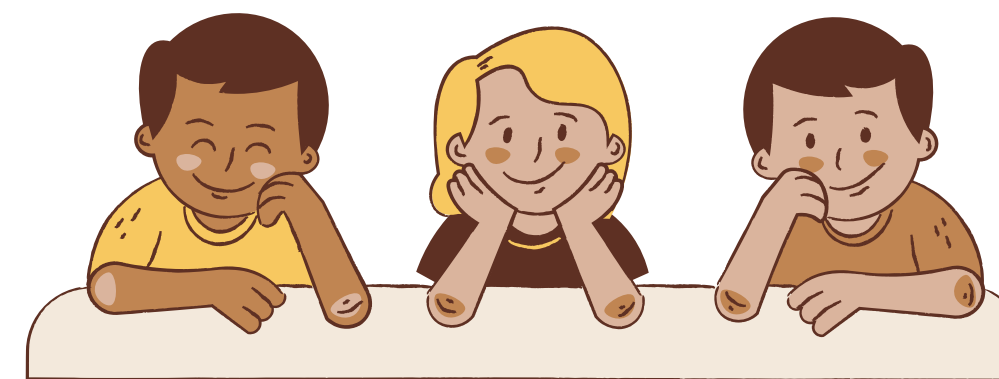
Miały uczyć przedsiębiorczości,
zaradności, szacunku dla pieniędzy
i dla siebie nawzajem.

zadanie

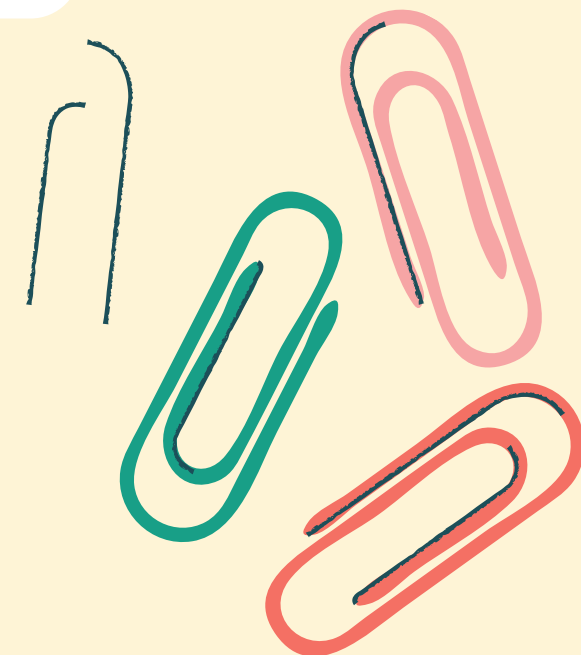
Spółdzielnie uczniowskie

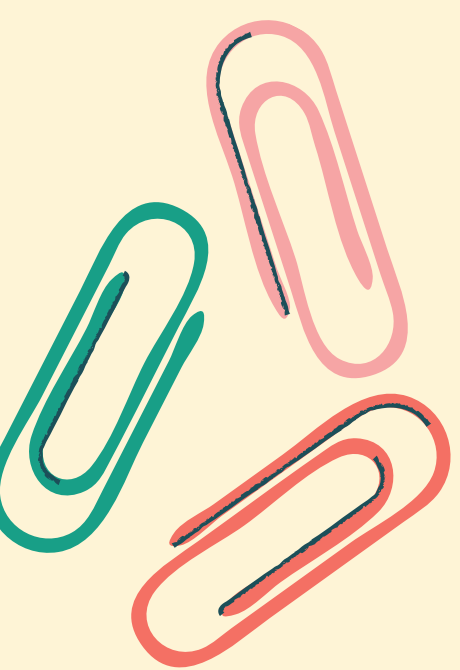
Czy znacie jakieś spółdzielnie uczniowskie? Czym się zajmują?
Czym mogłyby się zajmować? Spróbujcie poszukać w
Internecie.

Upadek i...

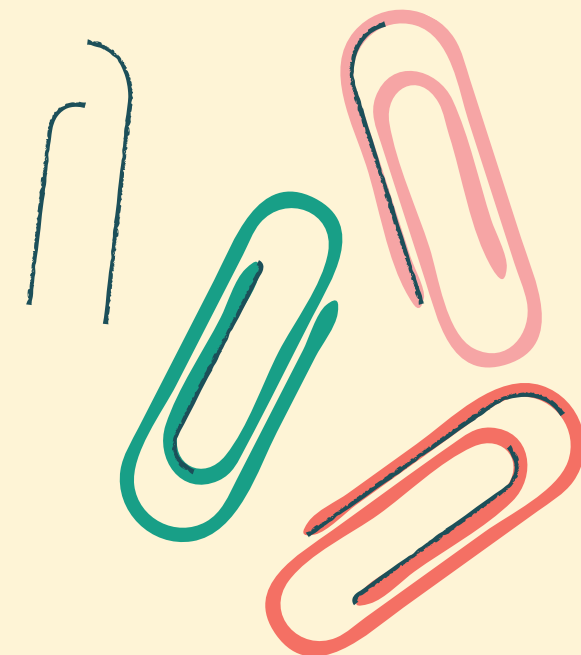
Spółdzielniom nie udało się rozwiązać wszystkich problemów społecznych II Rzeczypospolitej. Ich rozwój został gwałtownie przerwany przez wybuch II wojny światowej. Małe spółdzielnie – zwłaszcza te działające na wsi – długi czas były ostoją oporu wobec okupantów. Po wojnie ruch spółdzielczy udało się odbudować tylko częściowo. Choć oficjalnie nadal istniał, a spółdzielni – na przykład uczniowskich i spożywczych – przybywało, to w praktyce niewiele pozostało z jego ideałów.

nowy początek?

W nowym stuleciu spółdzielnie próbują odbudować swoją wiarygodność. Problemy, które miały rozwiązać: nierówności społeczne czy ubóstwo – nadal pozostają aktualne. Dla wielu osób, także młodych, atrakcyjne stały się spółdzielcze ideały: oddolność, dobrowolność, równość, demokratyczne zarządzanie. Osoby, które chcą łączyć w swojej pracy zarabianie z działalnością społeczną mogą zakładać na przykład spółdzielnie socjalne. Czas pokaże czy sojusz „serc i kieszeni” będzie w stanie po raz kolejny porwać za sobą nowe pokolenia.

Ćwiczenie

Czy w Waszej miejscowości działają jakieś spółdzielnie? Jeśli tak to czym się zajmują? Spróbujcie je wypisać.

Spółdzielnia nr 1

OPIS

Spółdzielnia nr 2

OPIS

---

spółdzielnia nr 3

OPIS

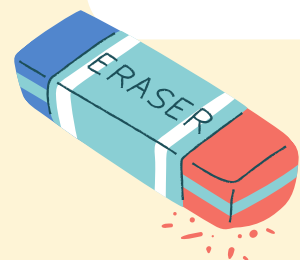

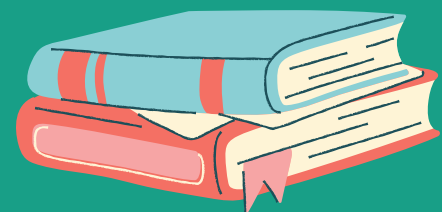

Dyskusja

Przeczytajcie jeszcze raz definicję utopii, która znajduje się na początku tego rozdziału. Zastanówcie się czy cele, które postawili przed sobą pierwsi spółdzielcy i spółdzielczynie były możliwe do zrealizowania? A może ich pomysły od początku były zwykłą utopią?

Dodatkowe zasoby

- Seria Oficyny Naukowej - Kooperatyzm
- Strona internetowa Fundacji Rozwoju Spółdzielczości Uczniowskiej: www.frsu.org.pl
- Strona Internetowa www.przedsiębiorczosc-spoleczna.pl
- Na zdjęciach: Warszawska Spółdzielnia Mieszkaniowa, PSS Społem i Liga Kooperatystek

Dziękuję za spotkanie

Anna Dranikowska// Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni
Socjalnych: anna@spoldzielnie.org

